

Sygn. akt III AUa 1956/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Małek - Bujak (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Ansion SSA Ewa Piotrowska
Protokolant	Sebastian Adameczyk

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2013 r. w Katowicach

sprawy z odwołania M. N. (M. N.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie ustawodawstwa właściwego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 16 maja 2011 r. sygn. akt X U 132/11

1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie,

2. zasądza od M. N. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA E. Piotrowska

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 1956/11

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 października 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził, iż w stosunku do M. N., począwszy od 1 października 2009 roku, właściwym ustawodawstwem jest ustawodawstwo polskie. W

uzasadnieniu wskazał, iż ubezpieczony nie przedstawił zaświadczenia dotyczącego ustawodawstwa właściwego, które jednoznacznie potwierdza, że ubezpieczony podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

Od decyzji tej ubezpieczony wniósł odwołanie, domagając się stwierdzenia, iż podlega ustawodawstwu brytyjskiemu. W uzasadnieniu wskazał, iż od 1 października 2009 roku pracuje jako pracownik najemny w Wielkiej Brytanii. Odwołujący wyjaśnił, iż wystąpił z prośbą do odpowiedniego urzędu na terenie Wielkiej Brytanii o wystawienie zaświadczenia o podleganiu pod brytyjski system ubezpieczeń społecznych w okresie jego zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 16 maja 2011 roku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach (sygn. akt XU 132/11) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż w stosunku do M. N., poczynszy od 1 października 2009 roku, właściwym ustawodawstwem jest ustawodawstwo brytyjskie.

Na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy ustalił, następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony prowadzi na terenie Polski pozarolniczą działalność gospodarczą. W listopadzie 2009 roku ubezpieczony zawiadomił organ rentowy, iż od października 2009 roku wykonuje pracę najemną na terenie Wielkiej Brytanii i przedstawił umowę o pracę. Ubezpieczony złożył również zaświadczenie pracodawcy, iż jest zatrudniony i zgłoszony do ubezpieczenia społecznego na terenie Wielkiej Brytanii. Wystąpił o wydanie formularza E101.

Sąd Okręgowy, powołując się na art. 14 c Rozporządzenia EWG nr 1408/71 oraz art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE Nr 883/2004, ustalił, iż ubezpieczony przedstawiając umowę o pracę oraz dokument poświadczający nadanie numeru ubezpieczenia w Wielkiej Brytanii w sposób dostateczny udowodnił, że wykonuje pracę najemną w Wielkiej Brytanii, a tym samym, właściwym dla niego ustawodawstwem jest ustawodawstwo brytyjskie.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, organ rentowy zarzucił mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię, w szczególności art. 14 c rozporządzenia (EWG) Nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 roku w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. U. UE z 1971 roku Nr 149, poz. 2), art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 2004 roku nr 166, poz. 1) poprzez przyjęcie, że legitymowanie się umową o pracę oraz dokumentem poświadczającym nadanie numeru ubezpieczenia w Wielkiej Brytanii jest wystarczającym dowodem dla przyjęcia, iż ubezpieczony wykonuje pracę najemną w Wielkiej Brytanii,
2. naruszenie prawa materialnego przez niezastosowanie art. 12 a ust. 7 lit. a rozporządzenia Rady (EWG) Nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) Nr 1408/71 (Dz. U. UE z 2005 roku Nr 1 poz. 83), art. 16 ust. 5 i art. 20 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 9.(D.U. UE z 2009 roku Nr 284 poz. 1) polegające na przyjęciu innych niż druk E101 dowodów wykonywania pracy najemnej w Wielkiej Brytanii
3. błąd w ustaleniach faktycznych będących postawą rozstrzygnięcia polegający na przyjęciu, że umowa o pracę i dokument poświadczający nadanie numeru ubezpieczenia w Wielkiej Brytanii są wystarczającymi dowodami dla przyjęcia, że w stosunku do ubezpieczonego właściwym od 1 października 2009 roku jest ustawodawstwo brytyjskie.

Wskazując na powyższe, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie odwołania oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów procesu za II instancję według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, iż osoba wykonująca pracę w Państwie Członkowskim Unii Europejskiej jest zobowiązana zwrócić się do instytucji ubezpieczeniowej państwa, w którym wykonywana jest praca najemna w celu uzyskania zaświadczenia dotyczącego ustawodawstwa właściwego - formularz E 101 do dnia 30 kwietnia 2010 roku, formularz A1 od dnia 1 maja 2010 roku. Obowiązek ten wynika z treści art. 12 a pkt 7 lit. a rozporządzenia Rady EWG Nr 574/71 w sprawie wykonywania rozporządzenia EWG Nr 1408/71. Instytucja wyznaczona przez właściwe władze Państwa Członkowskiego Wspólnot Europejskich wydaje świadectwo potwierdzające, że osoba jako pracownik podlega ustawodawstwu tego państwa i przekazuje kopię tego świadectwa instytucji wyznaczonej przez właściwe władze Państwa Członkowskiego, na którego terytorium osoba ta prowadzi działalność na własny rachunek. Przepisy art. 16 ust. 5 i art. 20 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE Nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego stanowią, że instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o dniu, od którego rozpoczyna się stosowanie tego ustawodawstwa zainteresowanego oraz instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwu ostatnio podlegała ta osoba. Ubezpieczony nie przedłożył formularza E101 ani A1.

Pismem procesowym z dnia 1 sierpnia 2011 roku ubezpieczony wyjaśnił, iż w dniu zatrudnienia został zgłoszony do brytyjskiej instytucji HMRC, do której pracodawca odprowadzał w jego imieniu składki na ubezpieczenie społeczne na podstawie odliczeń wykazanych na przekazywanych mu miesięcznie paskach wynagrodzeń. Składki na ubezpieczenia społeczne przekazywane były regularnie do HM Revenue&Customs. Ubezpieczony podniósł, iż na terenie Wielkiej Brytanii jest zatrudniony zgodnie z prawem wymagającym od obywateli tzn. krajów A8 zezwolenia określonego programem Rejestracji Pracowników - Working Registration Scheme w UK Border Agency - Home Office. Dnia 8 stycznia 2010 roku otrzymał Certyfikat (...). Ubezpieczony podał numer ubezpieczenia społecznego, jednocześnie wskazał, iż zwrócił się do odpowiednich organów o wyznaczenie zaświadczenia A1/E101

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, iż organ rentowy dokonał błędnej interpretacji przepisów, podnosząc, iż status jego zatrudnienia nie daje podstaw do ubiegania się o zaświadczenie A1/E101/. Formularze te wydawane są dla osób oddelegowanych do pracy przez pracodawcę do innego państwa członkowskiego lub prowadzących działalność na własny rachunek, które czasowo pracują na terenie innego Państwa Członkowskiego. Powołując się na rozporządzenie 1408/71 i 574/72, podniósł, iż formularz E101 dla osoby prowadzącej działalność na własny rachunek można potwierdzić tylko wówczas, gdy praca za granicą jest z góry określona, co do treści i czasu. Wskazał, iż z chwilą podjęcia zatrudnienia na terenie Wielkiej Brytanii zostały spełnione przez niego podstawowe warunki wynikające z art. 16 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Pismem procesowym z dnia 26 kwietnia 2012 roku organ rentowym wskazał, iż znajduje się w posiadaniu uwierzytelnionego tłumaczenia z języka angielskiego pisma kierowanego przez National Insurance Contribution Office International Caseworker - Biuro Składek na Ubezpieczenie Społeczne do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. dotyczącego innych przypadków odmowy wydania poświadczenia o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu na terytorium Wielkiej Brytanii z tytułu wykonywania pracy najemnej. Wynika z niego,

że instytucja brytyjska odmawia potwierdzenia objęcia ubezpieczeniem na terenie Wielkiej Brytanii w sytuacji, gdy ubezpieczeni nie przedkładają żądanych przez nich dowodów. Umowa o pracę i numer ubezpieczenia społecznego nie dowodzi faktu ubezpieczenia na terytorium Wielkiej Brytanii.

W toku postępowania uzupełniającego, przeprowadzonego przez Sąd Apelacyjny, Królewski Urząd Skarbowy i Celny UK pismem z dnia 26 marca 2013 roku, w oparciu

o przedstawione i posiadane informacje oraz brak zwrotu formularza CA8421, ustalił,

że M. N. powinien podlegać polskiemu ustawodawstwu w czasie zatrudnienia przez (...) Ltd. i S. B. Ltd. Jak wynika z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego przez w/w organ, Dyrektorem spółki (...) Ltd. jest K. W., który jest także dyrektorem W. Ltd., C. F. Ltd., W.(1) Ltd., K (...). Królewski Urząd Skarbowy i Celny UK wielokrotnie zwracał się do spółki o udokumentowanie ich działalności handlowej w Zjednoczonym Królestwie, jednakże nie otrzymał żadnej odpowiedzi. Natomiast zarejestrowane biuro Suite (...), jest wirtualnym adresem biurowym, użytym wyłącznie do celów rejestracji spółki w Rejestrze Spółek. Ponadto, dwie inne spółki również informowały o wykorzystaniu tej nieruchomości. Inne spółki K. W. również używają wirtualnych adresów biurowych. Również te same wątpliwości, co do działalności związanej z zatrudnieniem, jak również fizyczną obecnością, odnoszą się do spółki S. B. (...) na terenie Zjednoczonego Królestwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, iż zgodnie z treścią art. 14 c (5) rozporządzenia Rady (WE) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 roku w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, osoba będąca równocześnie pracownikiem najemnym na terytorium jednego Państwa Członkowskiego i prowadząca działalność na własny rachunek na terytorium innego Państwa Członkowskiego podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium wykonuje pracę za wynagrodzeniem. Natomiast od dnia 1 maja 2010 roku zakres ten normuje art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, który stanowi, iż osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną (...).

Sąd I instancji, dokonując ustaleń stanu faktycznego, pominął kwestię rzeczywistego wykonywania pracy najemnej w Państwie Członkowskim, ograniczając się do stwierdzenia, iż ubezpieczony złożył zaświadczenie pracodawcy, iż jest zatrudniony i zgłoszony do ubezpieczenia społecznego na terenie Wielkiej Brytanii. Ponadto, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji bezpodstawnie przyjął, iż ubezpieczony złoży w terminie późniejszym formularz E101, pomijając przy tym stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy ubezpieczony wykonywał pracę najemną w innym Państwie Członkowskim.

Na osobach objętych dyspozycją art. 13 rozporządzenia nr 883/2004 w związku

z treścią jego art. 13 ust. 5 spoczywają obowiązki informacyjne, których wykonanie może mieć znaczenie dla nabycia i realizacji prawa do określonych świadczeń. Zgodnie

z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonywania rozporządzenia WE nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, treść art. 3 ust. 2 stanowi, iż osoby,

do których ma zastosowanie rozporządzenie podstawowe zobowiązane są do przekazania instytucji właściwej informacji, dokumentów lub dowodów potwierdzających, niezbędnych do ustalenia ich sytuacji lub sytuacji ich rodzin, do ustalenia lub utrzymania ich praw

i obowiązków oraz do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa oraz wynikających z niego obowiązków tych osób. W niniejszym stanie faktycznym ubezpieczony nie udzielił niezbędnych informacji oraz nie przedłożył wymaganych dokumentów. Ubezpieczony został wezwany do udzielenia szczegółowych wyjaśnień dotyczących wykonywania pracy najemnej na terytorium Wielkiej Brytanii pismem z dnia 29 listopada 2012 roku, na które nie udzielił odpowiedzi, jak również nie wypełnił dołączonego formularza CA8421. Ponadto, argumentacja podnoszona przez ubezpieczonego była niekonsekwentna. W odwołaniu, zarówno jak w pismach procesowych z dnia 26 lutego 2011 roku, 27 lipca 2011 roku wskazywał, iż oczekuje na wystawienie zaświadczenia A1/E101, natomiast w odpowiedzi na apelację podniósł, że nie spełnia żadnej z przesłanek do wydania mu zaświadczenia A1/E101, wobec czego zarzuty organu rentowego są bezpodstawne.

Ponadto, jak wynika z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego Królewskiego Urzędu Skarbowego i Celnego UK, dyrektorem spółki, w której miał być zatrudniony ubezpieczony jest K. W., który jest również dyrektorem 4 innych spółek

na terytorium Państwa Członkowskiego. Spółka (...) Ltd. nie udokumentowała swojej działalności handlowej, natomiast adres biura jest wirtualnym adresem biurowym, używanym wyłącznie do celów rejestracji spółki w rejestrze spółek. Te same wątpliwości dotyczą spółki S. B.Ltd., w której ubezpieczony miał pracować od 1 października 2009 roku do

31 stycznia 2010 roku.

Całokształt dokonanych ustaleń wskazuje na brak przesłanek do uznania, że M. N. faktycznie wykonywał pracę najemną na terytorium Państwa Członkowskiego UE.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Sąd zasądził na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c w zw. z § 12

ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, od ubezpieczonego

na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 120,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA E. Piotrowska

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JR